වැද්දෝ සහ රොඩියෝ
අනන්‍යතාව රැකගැනීම හා අනන්‍යතාඅපහරණය

ප්‍රභාත් ගලගමගේ
(Veddas and Rodiyas: Safeguarding and Erasing Identity)
Prabath Galagamage, Sabaragamuwa University of Sri Lanka
gprabath@gmail.com

උඩු මහලින් බැහැපන් රත්න වල්ලියේ
සළු පළඳින්ඩ බැහැපන් රත්න වල්ලියේ
මුතු පළඳින්ඩ බැහැපන් රත්න වල්ලියේ
රොඩියට දෙන්න බැහැපන් රත්න වල්ලියේ

රත්නවල්ලි කවි (වැවගෙදර : 1997)

සාරාංශය

වැදි ජනයා නූතනයේ බොහෝ විට හඳුනාගනු ලබන්නේ ජීවමාන සංස්කෘතික උරුමයක් ලෙසිනි. එයට ප්‍රතිපක්ෂ ව රොඩී ප්‍රජාව සිහිපත් වන්නේ ක්ෂය වී ගිය සංස්කෘතියක් පිළිබඳ මතකයක් ලෙසිනි. මෙවැනි ද්වීකරණිත අවස්ථාවකට මෙම ප්‍රජාවන් ගමන් කළේ ඇයි ද යන්නට පිළිතුර එතරම් ගැටලු සහගත හෝ විවාදාත්මක හෝ නො වේ. එනම්, මෙකී ප්‍රජා ද්වය ලැබූ අධිපති සංස්කෘතියේ සැලකුම් එකිනෙකට හාත්පසින් වෙනස්වීම මෙම තත්ත්වයට ප්‍රධානතම හේතුව ලෙස සරල ව සූත්‍රගත කළ හැකි ය. වැදි ප්‍රජාව සිංහල අධිපති සංස්කෘතික ඇස තුළ ඉහළ ස්ථානයක තැබෙන විට රොඩී ප්‍රජාව ලංකාවේ අස්පර්ශනීය ජන කණ්ඩායම ලෙස ස්ථාපනය වීම මෙයට හේතුව යි. දෘඪතර සමාජීය පීඩනය හමුවේ රොඩී ප්‍රජාව සිය අනන්‍යතාහරණය, ඒ සඳහා ඉඩ සැලසෙන සමාජ, ආර්ථික වටපිටාව මෝදු වූ වහා ම ඇරැඹූ බව පෙනේ. මෙම සංසිද්ධියෙන් දිස් වන්නේ ශත වර්ෂ ගණනාවක් අතිදුෂ්කර සමාජ කොන්දේසි මතින් මිරිකී සිටි ප්‍රජාවකට සිය විමුක්තිය සඳහා පැවති එක ම මාවත වූයේ අනන්‍යතාව දියකර හැරීම පමණක් වූ බව යි.

වැදි ප්‍රජාව හා රොඩී ප්‍රජාව මෙලෙස වෙනස් සමාජ උරුමයන් අත් කරගැනීමට අදාළ ඓතිහාසික හේතු ඉතා පැහැදිලි මට්ටමක නැත. මෙම ප්‍රජා ද්වය අතර සමානතා රැසක් හඳුනාගත හැකි අතර එකී සමානකම් තිබිය දී සමාජ ස්තරායන විභේදනයක් වර්ධනය වීමට හේතු සාධක ගවේෂණයට උත්සාහ කිරීම මෙම පත්‍රිකාවේ පළමු අරමුණ යි. එසේ ම සිංහල සවිඥානකත්වයේ පසුකාලීන වර්ධනයේ දී මෙම ආන්තික සමාජ කොටස් බහිෂ්කරණය, පසුකාලීන ව දෙමළ බස කථාකරන අනෙකා බහිෂ්කරණය දක්වා හැඩගැසුණු චින්තනයට පාදක වූ එක් හේතුවක් බවට හඳුනාගත හැකි ය. ඒ පිළිබඳ කාරණා යම් මට්ටමකට ගවේෂණය කිරීම මෙම පත්‍රිකාවේ දෙවන අරමුණ වේ.

මෙම පත්‍රිකාවට පාදක පර්යේෂණයේ දී උක්ත ප්‍රජා ද්වයට සම්බන්ධ ජනපද කිහිපයක වර්තමාන තත්ත්වය අධ්‍යයනයට බඳුන් වී ඇති අතර, ඒ තුළ මෙම ප්‍රජාවන් ගේ

ප්‍රතිවර්තමාන තත්ත්වය ඇගයීමට ලක් කර ඇත. ඒ කෙසේ වෙතත් පත්‍රිකාවෙහි වැඩි බර තැබීමක් සිදුකර ඇත්තේ ඉතිහාසගත කාරණා දෙසට වන අතර, එහෙයින් ඓතිහාසික කාල වකවානු කිහිපයක දී සිදු වූ සමාජ පරිණාමීය ප්‍රපංචයන් ඒ හා සම්බන්ධ සාහිත්‍ය හා (ඊට ඉතාමත් කුඩාතර ලෙස) සපයාගත හැකි සමහර දෘශ්‍ය මාධ්‍ය මූලයන් මගින් හඳුනාගැනීමට උත්සාහ දරා ඇත.

මූල පද (*Keywords*): වැදි ජනයා, රොඩී ප්‍රජාව, ජනවාර්ගික අනන්‍යතාව, සමාජ අසමානතාව

Abstract

Vedda and Rodiya communities have different social identities from dominant Sinhalese ethnicity. These communities have more social similarities than differences. However, Rodiya is stratified as an untouchable caste (or social group) of Sri Lanka while Vedda enjoys a social status equal to Sinhalese cultivators' *(govigama)* caste. The recurrent situation of these communities is the Vedda community has been identified as having a living cultural heritage and Rodiya community has been identified as one with memories of a dissolved culture. The Vedda community does not hide its social identity and represents the indigenous people of the country. The Rodiya community does not represent its own identity because of perceived maltreatment by the dominant ethnic group. The Rodiyas mix with the dominant society without a real identity.

This paper attempts to describe the factors of social stratification of both communities and influences of social inequality. Moreover, it attempts to identify Sinhala consciousness on the "other", development of ethnic categorization of Sri Lanka and the future of these communities. This paper is based on field research and library research, because there is some historical background in the study.

Keywords: Vedda community, Rodiya community, Ethnic identity, Social inequality

අධ්‍යයනය පිළිබඳ හැඳින්වීමක්

අනන්‍යතාව සමාජීය විද්‍යා ශික්ෂණයන් රැසක සමීප අවධානයට භාජනය වන සංකල්පයකි. සමාජ විද්‍යාවේ හා සංස්කෘතික මානව විද්‍යාවේ සාර්ව මට්ටමින් සමාජීය මිනිසා තුළ ද, මනෝවිද්‍යාවේ දී පුද්ගලයා තුළ ද අනන්‍යතා සම්පාදනය අධ්‍යයනය වනු දැකගත හැක. ලාංකේය තලය ගත් විට වැදි ප්‍රජාව හා රොඩී ප්‍රජාව නියෝජනය කරන්නේ ජනවාර්ගික අනන්‍යතාවක් ද, නැතහොත් වෙනයම් අන්දමක ප්‍රජා/සමාජ අනන්‍යතාවක් ද යන්න පැහැදිලි නැතත්, ඔවුන් ප්‍රමුඛ ධාරාවෙන් සැලකිය යුතු මට්ටමක විභේදනයක් පෙන්නුම් කරන බව පැහැදිලි ය. කෙසේ නමුත් බොහෝ ගති ලක්ෂණ අතින් සමාන ස්වරූපයන් පෙන්නුම් කරන ජන කොටස් දෙකක් ලාංකේය කුල නිර්මිතයේ/සමාජ ස්තරායනයේ අන්ත දෙකක ස්ථාපිත වීම ගැටලුසහගත මෙන් ම පර්යේෂකයකු තුළ කුතුහලය දනවන්නක් ද වනු ඇත. එසේ ම ලංකා සමාජ විකාශනයේ එක් පැතිකඩක් හඳුනාගැනීමට මෙම ප්‍රජා කණ්ඩායම් ද්වය පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක් වැදගත් වනු ඇත.

ක්‍රම වේදය හා අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය

ආදිවාසී ප්‍රජාව නියෝජනය වන දඹාන, හෙන්නානිගල හා රතුගල ප්‍රදේශ ද, රොඩී ප්‍රජාව නියෝජනය වන බලංගොඩ ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත ගම්මානයක්[2] ද පාදක කොටගෙන මෙම අධ්‍යයනය සිදු කර ඇත. අධ්‍යයනයේ දී විධිමත් සම්මුඛ සාකච්ඡා මෙන් ම සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණය ද දත්ත රාශිකරණ ක්‍රමවේදයන් ලෙස භාවිත වී ඇත. එසේ ම ඓතිහාසික තලයකට ගමන් කරන මෙම අධ්‍යයනයේ විෂය පරාසය ආවරණය සඳහා ලිඛිත සාහිත්‍යය වෙත වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත.

අනන්‍යතාව - බහුවිධ කතිකාවන් තුළ බහුවිධ ස්වරූපයන්

අනන්‍යතාව ශික්ෂණයන් රැසක විවිධාර්ථගත ව විවරණය වන සංකල්පයකි. මනෝවිද්‍යාවේ සිට සමාජවිද්‍යාව දක්වාත්-තව දුරටත් විහිදෙන්නේ නම් පුරා-විද්‍යා ශික්ෂණය දක්වාත් අනන්‍යතාව පිළිබඳ සංකල්පය විහිදී-යයි. පුද්ගලයකු තුළ අනන්‍යතා සාධක රැසක් අන්තර්ගත ය-ස්වීයත්වය (self) මනෝවිද්‍යාවේ විෂය පථයට අයත් වන විට ඒ හා බැඳී හා එයින් ස්වායත්ත කළ නොහැකි ලෙස එම පුද්ගලයා ම තුළින් ජනවාර්ගික, ප්‍රජා, සමාජීය හා වඩා ක්ෂුද්‍ර තලයේ දී විෂම ලිංගික, සම ලිංගික හෝ ද්වි ලිංගික ආසක්තතාව ආදී ලෙස අනන්‍යතා නිර්මාණය වේ. ජනවාර්ගික හෝ ප්‍රජා අනන්‍යතාව සමාජ විද්‍යාව හා මානව විද්‍යාව තුළ බහුල ව අවධානය යොමු වන සංසිද්ධියකි. අප්‍රිකා-ඇමරිකානු තරුණියන් ඇසුරින් කළ ගුණාත්මක පර්යේෂණයක දී, අනන්‍යතාවෙහි වැදගත්ම හා ප්‍රධානතම මානයන් හයක් හඳුනාගෙන ඇත. ඒවා නම් වාර්ගිකත්වය, පුමතිරිමය බව, රැකියාව, ආගමික හැඟීම්, දේශපාලන අදහස් සහ ලිංගික දිශානතිය යි. මෙම අනන්‍යතා එකිනෙකා අරබයා ප්‍රමුඛ වන්නේ විවිධ මට්ටමින් බවත් අධ්‍යයනය පෙන්වා-දෙයි. එනම්, පර්යේෂණයට බඳුන් වූ දාහත් දෙනකු වූ තරුණියන් අතරින් එකොළොස් දෙනකු සිය ජනවාර්ගිකත්වය පිළිබඳ ප්‍රමුඛ ව කථා කරන විට, ඉතිරි සයදෙනා සිය පුමතිරිමය භාවයට ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දෙමින් කථා කළහ. මෙම අධ්‍යයනයේ සිත්ගන්නාසුලු අනාවරණය ලෙස අධ්‍යයනය පිළිබඳ විවරණයක යෙදෙන Paynter (2008) දක්වන්නේ අධ්‍යයනයට

---

2 මෙය සංවේදී මාතෘකාවක් වන බැවින් මෙම ගම්මානයේ නම සඳහන් කිරීමෙන් වැළකී ඇත.

බඳුන් වූ අය තුළ ජනවාර්ගිකත්වය පිළිබඳ දෘඪ සංවේදිතාවක් පැවති බව යි. කලු බව මත දුෂ්කරතාවන්ට ලක්වීම නිසා මෙම තත්ත්වය ඔවුන් වෙත ආරෝපණය වන්නට ඇති බව කතුවරුන් ගේ විග්‍රහය යි. ජනවාර්ගික අනන්‍යතාව ලංකාව වැනි රටවලට බටහිර ආභාසය ඔස්සේ අන්තර්ග්‍රහණිත සංකල්පයක් බව සමහර විශ්ලේෂකයන් පෙන්වා දෙන නමුත් ලාංකේය සමාජය තුළ සමාජ ප්‍රභේදනයන් හා වෙනස්කම් පැවති බවත්, එය අනන්‍යතා සාධනයෙහිලා වැදගත් වී ඇති බවත් යන අනුභූතිය බැහැර කළ නොහැක. එසේ ම යුරෝපීය භූමි භාගය ගත් විට ඒ තුළ "ජනවාර්ගික අනන්‍යතාව" මෝදු වන්නේ ලෝකඩ යුගය තුළ දී බව Kristiansen (2011: p 201-210) ගේ අදහසයි. මේ අනුව "මම", "අනෙකා" හා සාමූහික "මම" හා සාමූහික "අනෙකා" යන්න ද බිහිවීම දූරාතීතයකට හිමිකම් කියන බව පෙනේ. ජනවාර්ගික අනන්‍යතාව හෝ "ජනවාර්ගිකමය" ප්‍රජා අනන්‍යතාව ප්‍රමුඛ ධාරාවේ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයන්ට වඩා සුළුතර කණ්ඩායම් අතර දෘඪතර බව බටහිර රටවල වෙසෙන සංක්‍රමණික ජන කණ්ඩායම් ඇසුරෙන් සිදු කළ පර්යේෂණ ඔස්සේ අනාවෘත ව ඇත. තමන් ගේ ජනවර්ගයට සම්බන්ධිත සමාජ ඓතිහාසික සම්ප්‍රදායන් පිළිබඳව මෙම සංක්‍රමණික ජන කණ්ඩායම්වල පසු පරම්පරාවන් ද ඉහළ මට්ටමින් සවිඥානික බව පර්යේෂකයෝ වැඩි දුරටත් සඳහන් කරති.

ඉතිහාසය අධිපතියා ගේ ආඛ්‍යානයන් ලෙස

ඉතිහාසය අධිපතියා ගේ නිමැවුමකි. ඉතිහාසය ලියන්නේ බලය හා ආධිපත්‍යය දරන ප්‍රජාව වන අතර අප අර්ථ නිරූපණයට බඳුන් කරන්නේ, තර්ක ගොඩනගමින් විශ්ලේෂණයට උත්සාහ කරන්නේ එම ඉතිහාසය යි. බොහෝ විට "ම්ලේච්ඡ" හෝ "ප්‍රාථමික" වැනි අරුත්වලින් හඳුනා-ගන්නා ජන කොටස් සංජානනය වන්නේ ඉතිහාසයක් රහිත ජනයා ලෙසිනි. මේ අනුව මේ ඉතිහාසය අපට හඳුනා-ගත හැක්කේ "මහා ඉතිහාසය" (great history) ලෙසින් මිස ඉතිහාසය ලෙසින් නො වේ. මේ අනුව සිංහල ජනවාර්ගිකයන් ගේ ඉතිහාසය විජයාවතරණය පිළිබඳ ව අර්ධ-සත්‍යයමය පුරාවෘත්තයෙන් ඇරඹෙන විට, එහි වාර්තාකරණය සිදුකරන මහාවංසය කුවේණිය ගේ දරුවන් දෙදෙනා ගෙන් වැදි ජනයා පැවතෙන බවට වූ ව්‍යභිචාරී තහංචිය බිඳීම ද ඇතුළත් කළ ප්‍රවාදයක් ඔස්සේ ගොඩ නගයි. ලිඛිත බසක් නොපවතින ජන කොටසක ඉතිහාසය ලිඛිත ඉතිහාසයක් ගොඩ නැගූ අධිපති ඇස ඔස්සේ සිදුකරන හඳුනා-ගැනීම මේ ආකාර වේ. ඒ තුළ ගම්‍ය වන මූලික අදහස් කිහිපයක් ඇත. ගණනාත් ඔබේසේකර (2007) දක්වන ආකාරයට ඒ තුළ වැදි ජනයා හා සිංහලයන් අතර බන්ධුත්වයක් ද-වෙන් කිරීමක් ද එක විට හඟවයි. බෞද්ධ වීමට අවශ්‍ය මාංස අනුභවයෙන් තොරවීමේ "පාපයෙන්" ගැලවීගත නොහැකි වූ වැද්දන්, වඩා කෘෂිකාර්මික සභ්‍යත්වයකට සංක්‍රමණය වෙමින් සිටි, බෞද්ධ වීමට අවශ්‍ය "නිර්ණායක" සපුරාලමින් සිටි ජනයා විසින් "අනෙකා" ලෙස නිර්මාණය කිරීම මේ ආකාරයෙන් සිදු විය. පුරාවිද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍රයේ අද වන විට සිදු කෙරෙමින් පවතින පර්යේෂණ හා අනාවරණය කර පවතින දත්ත අනුව ලංකාව විජයාවතරණ පුරාවෘත්තයට වඩා ගැඹුරට යන මිනිස් වාසය පිළිබඳ අතීතයකට හිමිකම් කියන බව විවාදාපන්න නො වේ. විජයාවතරණ පුරාවෘත්තය ම ඉඟි කරන්නේ ඉන්දියානු සංක්‍රමණයන්ට පෙර සිට ම ආදිවාසී ජන කොටස් ලංකාවේ විසූ බව ය. එසේ ම එකී මානවයන් හා වැදි ජනයා අතර සබැඳියාවක් පැවතීමේ ඉඩකඩ අනිවාර්යය කාරණයකි.

බංග්ලාදේශ ගෝත්‍රික ප්‍රජාවන් ආශ්‍රිත ව සිදු කළ සිය අධ්‍යයනයන් ඔස්සේ Sumon (2005) අවධාරණය කරන්නේ ගෝත්‍රික ප්‍රජාවන් ප්‍රාදේශීය වෙළඳ ජාලයන්ට සම්බන්ධ වීම හෝ ආර්ථික හා පාරිසරික කොන්දේසිවලට අනුවර්තනය වීම සිදු ව ඇති බව යි. ලංකාව ගත් විට ද වැදි ජනයා කුල වැඩවසම් ක්‍රමය තුළ ඒ හා සම්බන්ධ ආර්ථික කාර්යයන්ට සම්බන්ධ වී සිටි බව ප්‍රකට කාරණයකි. ඒ අනුව උඩරට රාජධානිය සමයේ දී ඔවුහු රජු ගේ හමුදාවේ අත්‍යවශ්‍ය "රෙජිමේන්තුවක්" ලෙස කටයුතු කළහ. මෙම පත්‍රිකාව මගින් අවධාරණයට උත්සාහ කරන කාරණය වන්නේ වැදි ජනයා ඓතිහාසික සිංහල ඇස තුළ ඒකාබද්ධතාවක් මෙන් ම විභේදනයක් ද දක්වන නමුත්, ඔවුන් අස්පර්ශනීය හෝ පහත් ස්ථානයක හැඳින නොගත් බව යි. අද ද "වැද්දා" යන භාෂිතය තුළ සිංහල ජනවාර්ගිකත්වය වෙත සන්නිවේදනය කරන හැඟවුම වන්නේ "ප්‍රාථමික"-"වනගත" යන අර්ථ මිස පහත් යන්න නො වේ. "වැද්දෙක් වගේ" යනුවෙන් සිංහල සමාජය තුළ නූතනයේ ව්‍යවහාර වන්නේ අපිළිවෙළ හෝ නොදියුණු බව මිස "පහත් බව" නො වේ. Rayan (1953) දක්වන ආකාරයට සිංහලයන්, ඕනෑ ම අයකු සිය කුල ධූරාවලිය තුළ යම් කිසි ස්ථානයක තබා සිංහල සමාජය තුළට වැද්ද ගැනීම සිදු කරයි. මේ අනුව වැදි ජනයා ඔවුන් සිය කුල ධූරාවලියේ ඉහළ ම තලය ලෙස හැඳින-ගන්නා ගොවිගම කුලය හා සමාන්තර තලයක හැඳින-ගන්නා බව රයන් සඳහන් කරයි. නූතනයේ මුල් කාලීන වකවානුවල දී දකුණු ඉන්දියාවෙන් ලංකාවේ වෙරළ බඩ තීරයට සංක්‍රමණිත ජනයා සමාග්‍රහණය කර ගැන්ම ද (බෙෂර්ට් 2007, Roberts 1979) "සිහලකරණය" පිළිබඳ තවත් උදාහරණ වේ. වැදි ජනයා මහියංගන පෙරහැර අවස්ථාවට සහභාගි වන අතර වැදි පෙරහැර එම පෙරහැරේ සාම්ප්‍රදායික අංගයක් ලෙස අද දක්වා පැවතෙයි. එසේ ම වැදි නායකයා ඇතුළු පිරිස දළදා මාලිගාව වෙත සිදු කරන අභිචාරාත්මක අංගයන් ද ප්‍රකට ය. මෙම අභිචාරාත්මක අංග රජු, ආගම හා සිංහල අධිපති සංස්කෘතිය සමග වැදි ජනයා ගේ අන්තර් ක්‍රියාවන් සංකේතාත්මක දිශානතියකින් දක්වයි.

රොඩී ප්‍රජාව

රොඩී ප්‍රජාව ලංකාවේ අස්පර්ශනීය සමාජ කණ්ඩායමකි. අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ එතරම් සඳහනක් මුල් කාලීන දේශීය ලේඛනවල හමු නො වේ. රොඩී ප්‍රජාව කුල කණ්ඩායමක් ද, එසේත් නැතිනම් ගෝත්‍රික ජන කොටසක්ද යන්න ගැටලුවක් ලෙස හමුවන්නකි. ජනවංශය හා නීති නිඝණ්ඩුව (1998 - හරිශ්චන්ද්‍ර විජයතුංග සංස්කරණය) යන මෑත ඉතිහාසයට අයත් ඓතිහාසික ලේඛනවල රොඩී ප්‍රජාව පිළිබඳ ව සඳහන් වන අතර එම ලේඛන ඔස්සේ මෙම ප්‍රජාවෝ කුල ධූරාවලිය තුළ ස්ථාපිත ය. නැවතත් රයන් වෙත (1953) යොමු වීමට මෙහි දී සිදු වේ. එනම්, සිංහල සමාජය ඕනෑ ම ප්‍රජාවක් හඳුනාගත්තේ කුල ධූරාවලිය තුළ යම් ස්ථානයක ස්ථාපිත කිරීමෙන් බව යි. එසේම සමාජීය සංජානනය සිංහල කුලයක් ලෙස හැඳින-ගැනීමක් නම් වඩා වැදගත් වන්නේ එය යි. තවත් වැදගත් කාරණයක් වන්නේ ලංකාව තුළ හැඳිනගත හැකි එක ම අස්පර්ශනීය කුලය රොඩී ප්‍රජාව බව යි. එසේ ම ලංකාව තුළ කුල සවිඥානකත්වය හා අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ අදහස් වර්ධනය සඳහා ඉන්දියානු මහා සම්ප්‍රදායේ බලපෑම ප්‍රබල ය. මේ අනුව අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳව වඩා තියුණු හැඳින-ගැනීමකට නම් ඉන්දියානු මහා සම්ප්‍රදාය තුළ ක්‍රියාත්මක අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ තත්ත්වය විමසා බැලිය යුතු වේ. අස්පර්ශනීයත්වයේ චූල සම්ප්‍රදායක් ලෙස හැඳින ගත හැකි ලංකාවේ අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ අදහස ග්‍රහණය

කරගත හැකි වන්නේ ඒ ඔස්සේ ය. ඉන්දියාවේ Dalits පමණක් නොව ජපානයේ Burakumin, නයිජීරියාවේ ධීම සහ Igbo, සෙනගාලයේ Wolofyd තවත් අප්‍රිකානු ගෝත්‍ර රැසක් රොඩී ප්‍රජාව හා සමාන සමාජීය කොන් කිරීමකට, ගැරහුමකට මුහුණ දෙති. මිලියන 150 ක් පමණ ජනතාවක් අදත් ඉන්දියාවේ අස්පර්ශනීයත්වයේ සෙවණැල්ල යට දිවි ගෙවයි (Mendelsoh 1998). ක්‍රිස්තු පූර්ව දසවන සියවසේ දී රචිත වජ්‍රාසන සංහිතාවේ චණ්ඩාල හා පවුල්කස යන වචන හමු වන නමුත් එහි ඔවුන් අස්පර්ශනීය බව හැඳින ගත නොහැක. ක්‍රි.පූ අටවන සියවසේ රචිත චාන්දෝග්‍ය උපනිෂදය ඔවුන් අස්පර්ශනීයයන් බව පැහැදිලිව සඳහන් කරයි. ගෞතම බුදුන් දක්වන්නේ ඔවුන් ආගමක් රහිත හෝ ධර්මහීන පුද්ගලයන් බව යි. ක්‍රි.පූ දෙවන සියවස හා ක්‍රි.ව දෙවන සියවස අතර රචනා වූ මනුස්මෘතිය ඔවුන් ගම්මානයෙන් පිටත විසිය යුතු බව දක්වයි. අස්පර්ශනීයන් හැඳින්වීමට යොදන "ඩැලිට්" යන්න (මෙහි තේරුම පීඩිත යන්න යි) යටත් විජිත සමයේ දී භාවිතයට ආවකි. දෙවියන් ගේ-මිනිසුන් යන අර්ථය දරන "හරිජන්" යන වදන මහත්මා ගාන්ධි ගේ හඳුන්වා දීමකි.

ඉන්දියානු මහා සංස්කෘතියේ පර්යන්තයේ පැවති ලංකාව මෙම මහා සම්ප්‍රදායේ අනුභාවය ලත් බව නිසැකය. ඉන්දියානු සබඳතා වඩාත් කිට්ටුතර ව පැවති උඩරට රාජධානි සමයේ දී රොඩී ජනයා ගේ අස්පර්ශනීය භාවය වර්ධනය වී ඇත. ඒ අනුව විශාල ඉඩම් රජු සන්තකයට ගැනීම, වෙළඳාම් කටයුතු, ළිංවලින් ජලය ලබා ගැනීම, කාන්තාවන්ට උඩුකය ආවරණය තහනම් කිරීම, බෞද්ධාගමික වන නමුත් ආගමිකස්ථානයන්ට ඇතුළු වීම තහනම් වීම ආදී තහංචි රැසක් ඒ තුළ වර්ධනය විය. රොබර්ට් නොක්ස් සඳහන් කරන මොවුන් ගේ ජන වර්ධනය පාලනය සඳහා රජු ඔවුන් කොටසක් වෙඩි තබා ඝාතනයට නියෝග දුන් අවස්ථාවන් ඔස්සේ ගම්‍ය වන්නේ මොවුන් අනවශ්‍ය ජන කණ්ඩායමක් ලෙස සැලකුණු බවයි. එසේ ම මෙම කුලය වෙත පිටමං කිරීම මරණීය දණ්ඩනයටත් වඩා පීඩිත දණ්ඩණයක් ලෙස සමාජය පිළිගත් බව පෙනේ. මන්ද මෙම ප්‍රජාවට නියමිත "කුල සේවාව" වූයේ පූජා විධිගත සිඟමන වූ බැවිනි. ඉහළ කුල ඉතිරි කරන ආහාර වැළඳීම ද තවෙකකි.

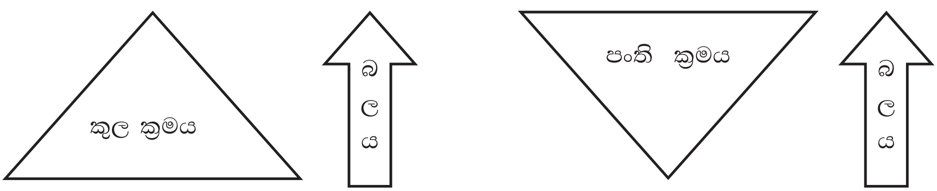

අනන්‍යතාව රැකගැනීම හා අනන්‍යතාහරණය

කෙසේ නමුත් පැහැදිලි කර ගැනීමට අපහසු කාරණය වන්නේ වැදි ප්‍රජාව හා රොඩී ප්‍රජාව සිංහල සමාජයේ අන්ත ද්වයක ස්ථාපිත වූයේ ඇයි ද යන්න යි. කුල ක්‍රමය පාදක වන්නේ කුඩා කණ්ඩායම් වෙත අඩු බලය ද, විශාල ප්‍රජාව වෙත වැඩි බලය හා ආධිපත්‍යය ද හිමි කරදෙමිනි. එය නිෂ්පාදන බලවේගයන් ගේ වර්ධනයට සාපේක්ෂ මෙන් ම ආසියානු නිෂ්පාදන ප්‍රකාරය හා ද සම්බන්ධ වේ. මෙම සමාජයන් ගේ නිෂ්පාදන බලවේගයන් ගේ වර්ධනයට සාපේක්ෂ ව ගොඩ නැගිය හැකි ව තුබූ සමාජය කුල වැඩවසම් එකක් වූ අතර ඒ තුළ කුල අසමානතාව නඩත්තුව සඳහා රොඩී ජනයා භාවිත වූ බව පෙනේ. රජු සම්ප්‍රදායන් හඳුන්වා දුන් අතර, එකී සම්ප්‍රදාය කුල ක්‍රමයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම හා තදින් බද්ධ විය. මේ

අනුව කුල විභේදනයන් වඩා තීව්‍ර කිරීමට රොඩී ජනයා භාවිත වීම නිරීක්ෂණය කළ හැක. ඔවුන් වෙත පනවා තුබූ තහංචි තුළ ඔවුන් ඉතා කුඩා තීරුවක් බවත්, නාස්තිකාරී ලෙස වැය කළ හැකි සැලකිය යුතු අතිරික්තයක් නිර්මාණය නොවන සමාජයකට බරක් නොවූ තීරුවක් බවත් පෙනී-යයි. මේ අනුව සිඟාකෑම වෘත්තිය ලෙස නියම වූ ජන තීරුවක් රජු, ප්‍රභූන් හා ආගමික පූජක පක්ෂයට අමතර ව නඩත්තු කිරීමට මහජනයාට සම්ප්‍රදාය විසින් නියම කර තිබිණි. කෙසේ නමුත් මෙම විස්තරාත්මක නිරීක්ෂණයන් මගින් වැදි ජනයා හා රොඩී ප්‍රජාව අන්තයන් ද්වයක ස්ථාපිත වීම සොයාගත නොහැක. මන්ද මෑත යුගවල දකිනුයේ වැදි ජනයා ද පරිවාරයේ වෙසෙන සංඛ්‍යාත්මක ව සුළුතර ජනතාවක් බවයි. එසේ නම් වැදි ජනයා කුල ධුරාවලියේ ඉහළ මට්ටමක තබා හඳුනා-ගැනීම සිදු විය නොහැක. එහෙත් සමාජීය සංජානනය එසේ විය. එසේ නම් පහළ මට්ටමේ පිරිස් බලයක් පවතින කණ්ඩායම් දෙකකින් එකක් කුල නිර්මිතයේ ඉහළ එසවී තිබීම සඳහා හේතු පැවතිය යුතු වේ. අනෙක් කාරණය මෙය කුල ක්‍රමයේ සාමාන්‍ය මූලධර්මයන්ට එකඟ නොවන්නක් වීම යි. මෙයට ඇති කරගත හැකි උපන්‍යාසය වන්නේ වැදි ජනයා එක් කලකදී ඉතා විශාල පිරිස් බලයක් ඇති ව සිටි කණ්ඩායමක් බව යි. ඔවුන් පසු ව සිංහල සමාජයට අවශෝෂිත බව ඔබේසේකර දක්වයි (2007). රොඩී ජන ප්‍රභවය පිළිබඳ පුරාවෘත්තයන්හි දැක්වෙන්නේ ඔවුන් මිනිස් මාංස ලොල් වූ රත්නවල්ලි නැමැති සිංහල රජකුගේ දියණියකෙනකුන් බවත් රජු විසින් මිනිස් මාංස අනුභවය මත එයට දඬුවමක් ලෙස ඇය කසළ ශෝධකයකුට සරණ පාවා දී සාමාන්‍ය සමාජයෙන් පළවා හරිනු ලැබූ අතර, ඔවුන් ගෙන් මෙම කුලය සම්භවය වූ බවත් ය. මෙම සම්භවයට අදාළ ජන කවි ද රොඩී ජන සාහිත්‍යයෙහි අන්තර්ගත ය.

මෙම ආඛ්‍යානයන් විවිධාකාර ව වැහැරෙන නමුත් මේවායේ මූලික අන්තර්ගතය ඒකමිතික වේ. මෙකී ප්‍රබන්ධවල කාරණා කිහිපයකට අදාළ ඉඟි අන්තර්ගත ය. එනම්, ඉතා ප්‍රාථමික ගෝත්‍රික නැමියාවක් වූ ස්ව-මාංසානුභවය හා "අශුද්ධ" මිනිසකු සමග ශුද්ධ ගැහැණියක ගේ එකතුව වඩාත් අශුද්ධ යන්න යි. මෙම ප්‍රජාවේ මුල් අවස්ථාවන් වැදි ජනයා මෙන් ගෝත්‍රික වූ බවට දක්වන අර්ථ කථනයන් මෙම සම්භවය පිළිබඳ කතා මත තදින් ම එල්බගෙන ඇත. මෙම ආඛ්‍යානයන් මූලික ලෙස අධිපති සංස්කෘතියේ නිර්මාණයන් වීමේ ඉඩකඩ වඩාත් ඉහළ ය. ඒවායේ එන සමහර නිර්මාණාත්මක හා අභිමානයන් අන්තර්ගත (තමන් රත්නවල්ලි කුමරිය ගෙන් පැවතෙන බව වඩාත් විස්තරාත්මකව ඉදිරිපත් කිරීම ආදී) අතුරු විස්තර රොඩී ජනයා අතින් නිර්මාණය වන්නට ඇත. ඒවා තුළ ද වැදි සමාජයේ දී මෙන් ප්‍රධාන ධාරාවට සම්බන්ධ කරගැනීම හා බැහැර කිරීම එක විට ස්ථාපිත ව ඇත. එය ස්ථාපිත වන්නේ වැදි සමාජයට ප්‍රතිමුඛ ව රොඩී ප්‍රජාවට සමාජ ස්තරායනයේ පහළ ම මට්ටම ද හිමිකර දෙමිනි. මෙම ආඛ්‍යානවල විස්තර කෙරෙන කාල වකවානුව වැදි ජනයා ගේ සම්භවය පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් කෙරෙන ආඛ්‍යානයන්ට වඩා මෑතකාලීන වේ. වැදි ජනයා මහාවංසය විසින් ආරම්භයේ දී ම සිංහල සමාජය හා සම්බන්ධ කිරීම එකල වැදි ජනයා ප්‍රමාණාත්මක විශාල හා සිංහල සමාජයට මුහුණට මුහුණලා සිටීමට ශක්තියක් සහිත ව සිටි සමාජයක් බවට සාක්ෂි වේ. එහෙත් රොඩී ජනයා එම මහා ආඛ්‍යාන මගින් විස්තර නොකෙරෙන අතර සමහර විටෙක එකී ජනයා වෙත මුල්කාලීන ව පසුකාලීන ව මෙන් පීඩනයන් නොතිබුණා වන්නට ද ඇත. මස් බුදින්නන් බෞද්ධ-කෘෂිකාර්මික පරිසරයට අන්තර්ග්‍රහණය වීම අභිචාරයන් හා ඓතිහාසික ආඛ්‍යාන ඔස්සේ වක්‍ර ව සිදු වන විට මිනී මස් බුදින්නන් පෝරිසාද ආඛ්‍යාන ඔස්සේ සමාජීය පතුල වෙත ස්ථාපිත

කරනු ලැබිණි. ඔවුන් ගේ නම්-ගම්වල සිට අනෙකුත් සංස්කෘතික අංග බොහෝවක් පොදු සමාජයෙන් බොහෝ දුරට වෙනස් විය. ඔවුන් විසූ ගම්මානය කුප්පායම[3] වූ අතර එය හුදකලා ජනපදයක් විය. ගෙය වෙනුවට දූමන යනුවෙන් ද, නායකයා හුළවාලී ලෙස ද ව්‍යවහාරිත ය. මොවුහු බහිර්ජන්‍ය විවාහ ආකෘතියක් අනුගමනය කළහ. මෙය රාෂවන් දක්වන්නේ ඔවුන් ගෝත්‍රිකයන් ලෙස දිවිගෙවූ කාලයේ පැවති සාම්ප්‍රදායික සංස්ථාවක ශේෂයක් ලෙසිනි. වැදි ජනයා අතර ද මෙවැනි නායකත්වයක් වඩා "ප්‍රෞඪ" ආමන්ත්‍රණ සහිත ව ව්‍යවහාරයේ පවතී. එසේ ම රොඩී ජනයා සිංහල බසෙහි ම උපවර්ගයක් ලෙස සැලකිය හැකි භාෂාවක් ව්‍යවහාර කරති. මෙම තත්ත්වය අධිපති සංස්කෘතීන් තුළ මිරිකී දිවි ගෙවන නූතන ප්‍රජාවන් අතර ද නිරීක්ෂිත ය. උදාහරණ ලෙස බ්‍රිතානයේ වෙසෙන කලු ජාතිකයන් ගේ ගැටවර පරම්පරාව කථන ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ විවිධත්වයක් නිපදවා ගෙන පැවතීම පෙන්වා-දිය හැක.

ලංකාව වැනි කුඩා බිම් පෙදෙසක් තුළ මෙවැනි ජන විවිධත්වයක් නිර්මාණය විය හැකි ද යන්නද පැන-නැගිය හැකි ගැටලුවකි. ලංකාව කුඩා රටක්, එක් දිනකින් එක් අන්තයක සිට අනෙක් අන්තයට ගමන් කළ හැකි රටක් ලෙස සංජානනය වන්නේ නූතනයට සාපේක්ෂ ව යි. අප නූතන සිතීම ඉවත ලා සිතීම ආරම්භ කළ හොත් පුරාණ ලංකාව විවිධත්වයකින් යුත් භූගෝලීය ස්කන්ධයකි. එය තරණයට අපහසු කඳුකරයකින් හා ඝන වනාන්තර සහිත තැනිතලා භූමි ප්‍රදේශයකින් ද, අඩ තැන්නකින් ද යුතු විය. මේ අනුව භූගෝලීය වෙන් කිරීම් මත වැදි ජනයා හා රොඩී ජනයා ලෙස ගෝත්‍රික අනන්‍යතාවන් හා ප්‍රාදේශීය අනන්‍යතාවන් වර්ධනය වීමේ හැකියාව බැහැර කළ නොහැක. ඒ කෙසේ වෙතත් රොඩී ජනයා ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ ඉඟි අප වෙත ලැබෙන්නේ මෑත සියවස් වල දී ය. එය ඉන්දියාවේ අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ අදහස තීව්‍රතර වන මෑත ඉතිහාසයට සමාන්තර ය. මේ අනුව සිංහල සමාජයේ දුරස්තර අන්තයක දිවි ගෙවූ ජනතාවකට ඉන්දියානු අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ සම්ප්‍රදායන් ආදේශ කොට සිංහල සමාජය සමග ඔවුන් ගේ ඒකාබද්ධතාව අධිපති සම්ප්‍රදාය විසින් නිර්මාණය කරන ලදැ යි යන උපන්‍යාසය ද මේ අනුව බැහැර කළ නොහැක.

ලංකාවේ දී කුල පීඩනයට එරෙහි ව යම් මැදිහත් වීමක් සිදු කරන්නේ ධනේශ්වර ප්‍රභූත්වය නො ව වාමාංශික ව්‍යාපාරය යි. සංවිධිත ධනේශ්වර දේශපාලනයට පෙර ම ලංකාව තුළ සංවිහිත වාමාංශය ලංකා සම සමාජ පක්ෂය ලෙස බිහි විය. ලංකාවේ ධනේශ්වර පන්තිය අරක්කු ව්‍යාපාර මතින් ඉදිරියට පැමිණි, යුරෝපීය රටවල දී මෙන් ප්‍රගතිශීලී කාර්ය භාරයක් සිය ආරම්භයේ සිට ම ඉටු නොකළ පන්තියකි. එය කුල ක්‍රමයේ මානසික නටබුන් ආරක්ෂා කළා මෙන් ම ඒ මත තම දේශපාලනය ද පිහිටුවා-ගත්තේ ය. ඔවුන් "නිදහස" ඔස්සේ බලයට පැමිණි විට කළේ සිය ප්‍රතිවාදී "ජනවාර්ගික" අනෙකා බැහැර කිරීම යි. මේ අනුව දෙමළ "අනෙකා" බැහැර කළ අතර ඒ සඳහා සමාජගත ව පැවති කුලවාදී අසමානතාවන් පිළිබඳ හුරු පුරුදු ද භාවිත වූ බව පෙනේ. සංඛ්‍යාත්මක ව කුඩා අනෙකා බැහැර කිරීම පිණිස සිංහල ධනේශ්වරය සිංහල භාෂාව, සිංහල ලෙස ජනවාර්ගිකත්වයක් ඒකාබද්ධ කිරීමට භාවිත කරන විට දෙමළ ධනේශ්වරය එයට නොදෙවැනි ලෙස "දෙමළ" බස සිය වාර්ගික අනන්‍යතා සාධනයේ හා වාර්ගික විශේෂණය සඳහා භාවිත කළේ ය. බහුවිධ බෙදීම් මත (ජනවාර්ගිකත්වය, පංතිය හා කුලය ආදී) සමාජය සංවිධානයට මිස

3 කුප්පායම යන්න පහළ කුලවල ජනාවාසයන්ට තමිල්නාඩුවේ ද ව්‍යවහාර වන පදයයි.

මිනිසුන් අතර ඒකාබද්ධතාවක් ගොඩ නැගීමට මොවුන් මැදිහත් වූයේ නැත. මේ නිසා පොදු සතුරා වූ අධිරාජ්‍යවාදීන්ට එරෙහි ව ඉන්දියාවේ දී සිදුවූ ගාන්ධි පන්නයේ අරගලයක් හා සමාජය සංවිධානගත කිරීමක් ලංකාවේදී සිදු නොවුණි. ධනේශ්වර ප්‍රභූත්වය ඉටු නොකළ මෙම කාරණය සඳහා යම් මට්ටමකින් හෝ දායක වූයේ සම සමාජ පක්ෂය යි. ඔවුහු කුල පදනම් සඳහා යම් අභියෝගාත්මක කාර්යයන් ඉටු කළහ. මේ අනුව කුල පදනම මත පමණක් දේශපාලන බලය සඳහා ප්‍රවේශ විය හැකි ව තුබූ සමහර ස්ථානවල කුල පදනම රහිත අපේක්ෂකයින් බලයට පැමිණීම දැකගත හැක. එසේ වුවත් සමසමාජ පක්ෂය ද කුල සාධකය පිළිබඳ ව හා එහි පැවති පීඩනමය සාධකය පිළිබඳව එතරම් දෘඪතර තැකීමක් නොකළ බව පෙනේ. ඔවුන් සැලකුවේ සමාජීය වර්ධනය හා සමාජ විපර්යාස මත සංකල්පීය තලයේ පමණක් ජීවත් වූ කුල ස්තරායනය වියැකී යනු ඇති බව යි. ඔවුන් ගේ සටන්පාඨවලට ප්‍රබල ලෙස මෙම පීඩනය ආරෝපණය නොවීමට මෙය හේතු විය. පන්තිමය සමාජ වෙනස්කම් පිළිබඳව ගැඹුරින් විග්‍රහ කළ ඔවුන් කුලමය පීඩනය දෙස යොමු කළේ අඩු අවධානයකි. එහෙත් ඒ වන විටත් කුල පීඩනය සමාජය තුළ විශාල ලෙස පැවතිණි. අද වන විට වයස හැට ගණන්වල පසුවන පරම්පරාව සිය මතකයන් අවධි කරන්නේ නම් ඔවුන් ගේ තරුණ වියේදී සමහර පීඩිත කුලවලට තමන් කැමති නාමයක් තම දරුවන්ට තැබීමට බිම් මට්ටමට සම්බන්ධ වන ඇතැම් ප්‍රධාන රාජ්‍ය නිළධාරීහු අවසර නොදුන් බව මතකයට නැගෙනු ඇත. දරුවන් සඳහා තමන් සාදාගෙන යන නම් වෙනුවට ඔවූහු ඉතා අවලස්සන හා අවමන් සහගත නම් තැබුමට යොමු වූහ.

මේ අනුව සමහර කුල කණ්ඩායම්වල වැඩිහිටි පරම්පරාවල අද ද මෙම නාමයන් පවතිනු නිරීක්ෂණය කළ හැක. අස්පර්ශනීය නොවූ කුල සඳහා පැවති පීඩනය මේසේ නම් අස්පර්ශනීය ලෙස සැලකෙන රොඩී ප්‍රජාව අත්දුටු පීඩනය කෙතරම් වන්නට ඇත්ද? ඔවුන් බොහෝ මිනිස් අයිතීන් ගෙන් වියෝ කරනු ලැබ පැවති අතර එම පීඩනයන් වියැකී යමින් තිබෙනුයේ ඉතා සෙමින් ය. මෙම තත්ත්වයට එරෙහි ප්‍රතිචාර ඉන්දියාවේදී මෙන් ලංකාවේ මෙම ප්‍රජාව අතරින් ද පැන නොනැගීමට එක හේතුවක් ලෙස ඔවුන් සුළු ජනගහනයක් සහිත ප්‍රජාවක් වීම හැදිනගත හැක. ඉන්දියාවේ දී මෙම ප්‍රජාව සැහෙන පිරිස් බලයක් සහිත වන අතර ගාන්ධි ඇතුළු ඉන්දියානු පුරෝගාමීන් ගේ දාර්ශනික පිටුබලය ද, ඉන්දියානු වාමාංශික ව්‍යාපාරයේ මැදිහත්වීම් ද මෙම ව්‍යාපාර සඳහා ඓතිහාසික පදනම් සපයා ඇත. මේ නිසා ඉන්දියාවේ දී අනන්‍යතාව ඔස්සේ සටන් කිරීම අස්පර්ශනීය ප්‍රජාවන් තුළ දැල්වෙන විට ලංකාවේ දී අනන්‍යතාහරණය දැකගත හැක. අනන්‍යතාහරණයේ එක් මාදිලියක් වන්නේ පෙළපත් නාමය වෙනස් කිරීම යි. පුවත් පත් දැන්වීම් ඔස්සේ මෙසේ පෙළපත් නාම වෙනස් කිරීම සුලභ දසුනකි. මෙම තත්ත්වය "පහත්" ය යි සම්මත කුල කණ්ඩායම් අතර සුලභ සංසිද්ධියකි. මේ අනුව මෙම පත්‍රිකාවට පාදක වන අධ්‍යයනය සඳහා වැදි ප්‍රජාව වෙත අවධානය යොමු කරන විට ඔවුන් තමන් වැද්දන් බව සඟවන්නේ නැත. එය ආදිවාසිකත්වය, අධිපති ජන කණ්ඩායම්වලට වඩා ඇති ඓතිහාසික අඛණ්ඩතාව, සංචාරක කර්මාන්තය හා පාරිසරික සංචරණය ආදී නව සංකල්ප සමග පවතින බැඳීම, පුරාවිද්‍යාත්මක හා සමාජ හා මානවවිද්‍යාත්මක ගවේෂණයන්ට නිරාවරණය වීමේ මතු නො ව වෛද්‍යවිද්‍යාත්මක හා අනෙකුත් ස්වාභාවික විද්‍යාවන් ගේ ඇස යොමු වීම තුළ ලැබී ඇති සංකේතීය වටිනාකම, මේ සියල්ලට මත් වඩා සිංහල කුල නිර්මිතය තුළ ඉහළ තලයක එසවී පැවතීම යන සාධක මත පාදක වී ඇත. සාපේක්ෂ ව බලන විට විශාල සාහිත්‍යයක් හා පුරාවිද්‍යාත්මක අවධානයක් වැද්දන් සඳහා පවතී. එය මුද්‍රිත මාධ්‍යයේ සිට

අන්තර්ජාලය දක්වා විහිදී සංරක්ෂිත ය. ඔවුන් ගේ සංස්කෘතිකාංග ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යයෙන් සංරක්ෂිත ය. කෞතුකාගාර තුළ ප්‍රධාන ස්ථානයක් වැද්දන් අත්පත් කරගෙන ඇත. ඔවුන් පිළිබඳ අධ්‍යයනයන් විශ්වවිද්‍යාලවල සමාජවිද්‍යා පාඨමාලා හා පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන වල සිදු වේ. ඔවුන් ඔවුන් ගේ සංස්කෘතිය පිළිබඳ විධිමත් සංවිධාන පද්ධතීන් ද ගොඩනගා තිබේ. දඹානේ පිහිටි ආදිවාසී ජන උරුම කේන්ද්‍රය මෙයට උදාහරණයකි. මේ සියල්ල මත වැදි ජනයා ගේ සවිඥානකත්වය අනන්‍යතා සංරක්ෂණය සමග සමපාතිත ය.

එහෙත් රොඩී ප්‍රජාව ගත හොත්, මෙම අධ්‍යයනයේ දී අවධානය යොමු කළ බලංගොඩ ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත ව ජීවත් වන මෙම ප්‍රජාවන් තුළට රොඩී අනන්‍යතාව හැඳෑරීම යන ප්‍රවේශයෙන් පිවිසීම අතිශය දුෂ්කර වේ. වැඩිහිටි පරම්පරාව තමන් රත්නවල්ලි ගේ පරපුරෙන් පැවතෙන බව ආඩම්බරයෙන් කියන විට තරුණ පරම්පරාව සිය මූලයන් පිළිබඳ ආඛ්‍යාන සම්බන්ධයෙන් නිහඬ ය. සිය කුල පසුබිම සම්බන්ධයෙන් නිහඬ ය. කුල පසුබිම ලාංකික සමාජයේ නිහඬ ප්‍රපංචයක් බවට, කුල සංරචකයේ ඓතිහාසික ආකෘතිය කුලය පිළිබඳ උඩුතලයේ කථිකාවක් රහිත වීම බවට මෙහි දී තර්ක කළ හැකි නමුත් මෙම නිහඬ බව අනන්‍යතාහරණයේ නිහඬතාව බව පැහැදිලි ය. මෙම ජනපදයන්හි අන්තඃකුල මෙන් ම අන්තර් ජනවාර්ගික මිශ්‍රණයන් ද යම් මට්ටමකින් දැකගත හැක. එසේ ම තිරස් චලනය ද යම් ප්‍රමාණයන් ගෙන් සිදුවී ඇත. ගුරු වෘත්තිකයන් හා වෙනත් රාජ්‍ය සේවකයෝ ද කලාතුරකින් හමුවෙති. එහෙත් පොදුවේ මෙම සමාජ දරිද්‍රතාවෙහි ගිලී ඇත. ඔවුන් සිය දරුවන් ඇතුළත් කර ඇත්තේ තෝරාගත් පාසල්වලට ය. වෙනත් පාසල් සඳහා දරුවන් යොමු කිරීමට ඔවුහු මැලි වෙති. මන්ද, සමාජීය කොන් කිරීම තව මත් පවතින හෙයිනි. මේ නිසා මෙම ප්‍රජාවන් ක්ෂය වෙමින් පවතින අතර එය අනන්‍යතාහරණයේ තවත් ආකාරයකි. එනම්, සිය අනන්‍යතාවට සම්බන්ධ භූගෝලීය කලාපයෙන් ඉවත් වීම යි. එහෙත් මෙම ප්‍රජාවේ හඳුනාගත හැකි අනන්‍යතා සංකේතයක් ඔවුහු පවත්වාගෙන යති. එනම් නායකත්වය යි. සාම්ප්‍රදායික නායකත්වය පිළිබඳ හැඟීම ඔවුහු අද ද ඉවත් කොට නැති අතර වයෝවෘද්ධ වැඩිහිටියකු සිය හුලවාලියා ලෙස පත්කරගෙන සිටිති. මෙය අනන්‍යතාහරණය හා අනන්‍යතාව පවත්වා-ගැනීම යන ප්‍රපංච ද්වයෙන් අයත් වන්නේ අනන්‍යතාව පවත්වා-ග ැනීම යන දිශානතියට යි. කෙසේ වෙතත්, මෙය හඳුනාගත හැකි වන්නේ බාහිර සමාජ පීඩනයන් මත එක් තැනකට කේන්ද්‍රගත ප්‍රජාවක් ලෙස දිවි ගෙවන ජන කණ්ඩායමක් තම ප්‍රජා සංසක්තිය/ඒකාබද්ධතාව උදෙසා සාම්ප්‍රදායික කේන්ද්‍රයක් භාවිත කිරීමක් ලෙසිනි. මෙම තත්ත්වය ම සිංහල ජනවාර්ගිකයන් අතර පවතින කුඩා කුල කණ්ඩායම් අතර ද දැකිය හැක. උදාහරණ ලෙස ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කය තුළ කුඩා ජනපදයක් ලෙස සංවිධානිත නවන්දන්නා කුල කණ්ඩායමේ සාමාජිකයන් එම ගම්මානයේ පිහිටි ආගමික කේන්ද්‍රයක දී අවුරුද්ද අවසානයේ පවත්වන දේව පූජාව ඔවුන් ගේ සමාජ ඒකාබද්ධතාව ප්‍රතිනිර්මාණයට භාවිත කරනු නිරීක්ෂණය කළ හැක. මෙම උත්සව අවස්ථාවට විවිධ ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණිත මෙම ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් සහභාගි වනු නිරීක්ෂණය කළ හැක. මේ අනුව කුඩා පරිමාණ ප්‍රජාවන් සිය සමාජ ඒකාබද්ධතාව සඳහා ජීවමාන අංග මෙන් ම අවස්ථා ද (events) යොදාගන්නා බව පෙනේ.

රොඩී ප්‍රජාව ගත හොත් ඔවුන් අතර ද සංරක්ෂණයට බඳුන් කළ යුතු කර්මාන්ත අංග හමු වේ. බටකුඩ, පැදුරු, විවිධ විසිතුරු භාණ්ඩ නිපැයුම ඇතුළු දෑ මෙකී පාරම්පරික අංග වේ. එහෙත් වැදි ප්‍රජාවට සාපේක්ෂ ව සිදු වන මෙම අංග පිළිබඳ අවධානය නොගිණිය

හැකි තරම් ය. ඒ තුළ ද ඔවුන්ගේ අනන්‍යතා මූලාශ්‍රය දියවීමට නියමිත ය. ප්‍රජාවක් සිය අනන්‍යතාව ගොඩ නගන්නේ එක ම මූලයකින් පැවතෙන බවට වන පාරම්පරික ආඛ්‍යාන, අභිචාරවිධි, විවිධ සංස්කෘතිකාංග හා භාෂාව මුසු වීමෙනි. රොඩී ප්‍රජාව මෙම අනන්‍යතා සාධක මග හරිමින් සිටින අතර ඔවුන් වෙත පවතින පීඩනය ඔවුන් අසංස්කෘතීකරණයට බඳුන් කරමින් පවතින බව ද පෙනීයයි. මන්ද මෙම ප්‍රජාව මත් ද්‍රව්‍යවලට වන ඇබ්බැහිවීම හා විවිධ විෂමාචාර ක්‍රියාවන්ට බහුල ව යොමු වීම දක්නට ඇති හෙයිනි.

රොඩී ප්‍රජාව පිළිබඳව කතා කරන විට ජනප්‍රිය සමාජීය සංජානනය වන්නේ ඔවුන් ගේ ස්ත්‍රීන්ට වෙත උඩුකය ආවරණය තහනම් ව පැවති බව යි. මෙය ඔවුන් වෙත පැවති තහංචිවලින් එකක් පමණක් වුවත් නූතන ඇස තුළ උද්දීපනය වීමට නියමිත වන්නේ මෙම කාරණය යි. එය අධිරාජ්‍යවාදී හුරුවක් වන වික්ටෝරියානු ප්‍රතිපත්තීන් ද, හැදියාවන් ද සමඟ වෙළී ඇත. කෙසේ නමුත් උඩුකය නිරාවරණය රොඩී ප්‍රජාව පමණක් නො ව වැදි ජන ස්ත්‍රීන් විෂයයෙහි ද දැකගත හැක. උඩුකය ආවරණය ප්‍රභූත්වයේ මෙවලමක් මිස සාමාන්‍ය ජනයා ගේ අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමක් ව පැවත නැත. මේ අනුව පසුගිය සියවසේ ආරම්භය තුළ ද වැදි ප්‍රජාව හා රොඩී ප්‍රජාව යන දෙපිරිස ම උඩුකය නිරුවත්ව ජීවත් ව ඇත. එහෙත් වෙනස පවතින්නේ රොඩී කාන්තාව උඩුකය නිරුවත් ව සිටිය යුතු බවට අධිපති සම්ප්‍රදාය නියෝග කර පැවතීම යි. ඒ කුල වැඩවසම් ක්‍රමයේ විවිධ කුල අරබයා පැවති තහංචි අතර එක් තහංචියක් වන්නා සේ ම ප්‍රභූත්වයේ මෙවලමක් වන ඇඳිවත පිළිබඳ සාධකය අස්පර්ශනීයත්වය ගැඹුරට හුවා දැක්වීමට භාවිත කිරීමකි.

නිගමන

මෙම අධ්‍යයනයට බඳුන් වී ඇති ජනපදවල ප්‍රතිවර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කරන විට රොඩී ප්‍රජාව සිය අනන්‍යතාව සඟවන බවත් වැදි ප්‍රජාව අනන්‍යතාහරණය වෙනුවට අනන්‍යතා සංරක්ෂණය සිදු කරන බවත් පැහැදිලි ව පෙනී-යයි. රොඩී ප්‍රජාව සිය අනන්‍යතා සාධක බොහෝවක් බැහැර කරද්දී සිය සාම්ප්‍රදායික නායකත්වය තව මත් පවත්වාගෙන යාම විග්‍රහ කිරීම "අසීරු" සංසිද්ධියක් බව පෙනී-යාමට ඉඩ ඇතත්, කුඩා භූමි ප්‍රදේශයකට කේන්ද්‍රගත ව දිවි ගෙවන ප්‍රජාවක් ලෙස සිය සාම්ප්‍රදායික නායකත්වය තව මත් පවත්වාගෙන යාම නිගමනය කළ හැක්කේ අනන්‍යතාව රැක-ගැනීමට වඩා බාහිර සමාජීය පීඩනයට එරෙහි ව සමාජ සංසක්තිය පවත්වා-ග ැනීමට භාවිත කළ උපක්‍රමයක් ලෙසිනි. එනම්, එය ද බාහිර සමාජීය පීඩනයට දැක්වූ ප්‍රතිචාරයකි. කෙසේ වෙතත්, නූතන ඉතිහාසය තුළ සමාන මට්ටමේ ගති ලක්ෂණ දක්වන (එනම්, අඩු ජනගහනය, ගෝත්‍රික මූලයන් පිළිබඳ ඉඟි යනාදී දෑ) සමාජ කොටස් ද්වයක් සමාජ ස්ථරායනයේ අන්ත දෙකක ස්ථාපිත වීමට මෙම ජන කොටස් සිංහල සමාජයේ පර්යන්තය වෙත අන්තර්ග්‍රහණය වූ ඓතිහාසික ආකාරය අනිවාර්යයෙන් ම බලපාන්නට ඇති බව පැහැදිලි ය. විශේෂයෙන් ම කුල ධුරාවලිය තුළ රොඩී ප්‍රජාව පහළ ම මට්ටමක් හිමි කරගැනීමට ඔවුන් අන් කුල කණ්ඩායම්වලට වඩා සංඛ්‍යාත්මක සුළුතරයක් වීම ප්‍රධාන සාධකයක් වශයෙන් බලපාන්නට ඇත. එසේ ම ඔවුන් ගෝත්‍රික සම්භවයක් සහිත කොටසක් වූවා නම් වැදි ප්‍රජාවට සාපේක්ෂ ව අවම පිරිස් බලයක් පැවති ජන කොටසක් වන්නට ඇත. මේ අනුව "සිංහලකරණය" හමුවේ සිංහල සමාජය ආන්තික ව ස්පර්ශ කිරීමට මොවුන්ට බල කෙරෙන්නට ඇත. එසේ ම ඔවුන් සංක්‍රමණික ජන කොටසක් වූවා නම් සිංහල සමාජයේ නූතන ඉතිහාසය තුළ සිංහල බවට පත් වූ, කුල

ස්තරායනයේ මධ්‍යම මට්ටමක් හිමි කරගත් වෙරළ බඩ දකුණු ඉන්දියානු සංක්‍රමණික ජන කොටස්වලට සාපේක්ෂ ව අවම පිරිස් බලයක් ද, අවවර්ධිත ශිෂ්ටාචාර පසුබිමකට ද හිමිකම් කියන්නට ඇත. මේ අනුව රොඩී ප්‍රජාව කුල ස්තරායනයේ පහළ ම තලයේ ස්ථාපිත වීම සඳහා අවම පිරිස් බලයක් සහිත වීම, සිංහල සමාජය වෙත පසුකාලීන ව අවශෝෂණය, අධිපති සංස්කෘතියට සාපේක්ෂ පහළ මට්ටමක සංස්කෘතික වර්ධනයක් හිමි කරගෙන සිටීම යන කාරණා පොදු සාධක ලෙස හමු වන බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත් රොඩී ජනයා ගේ අස්පර්ශනීයභාවය වර්ධනයට උඩරට රාජධානි සමයේ දකුණු ඉන්දියානු මහා සම්ප්‍රදායේ බලපෑම අනිවාර්යයෙන් හේතු වන්නට ඇත. මන්ද, ලංකාවේ වඩා අතීත ඓතිහාසික ආඛ්‍යාන තුළ අස්පර්ශනීයත්වය පිළිබඳ පඨිතයන් මුණ නොගැසෙන බැවිනි. මේ අනුව අන්ත ද්විත්වයක ස්ථාපිත වීම මත වැදි ජනයා ගේ අනන්‍යතාව විද්‍යුත්, මුද්‍රිත, දෘශ්‍ය, කෞතුකාගාර, අධ්‍යාපනය ආදී මාධ්‍යයන් ද, නිරන්තර සමාජ අවධානය ද ඔස්සේ සංරක්ෂණය හා අඛණ්ඩ පැවැත්මක දිශානතියකට යොමු වන හා අධිපති සංස්කෘතිය විසින් යොමු කරන විට රොඩී ප්‍රජාවට සිය අනන්‍යතාව අත් හැරීම සිදු වෙමින් පවතින බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

මෙම හැදෑරීම තුළින් මතු වන අතිරේක නිරීක්ෂණයක් ලෙස දැක්විය හැක්කේ වැඩවසම් සම්ප්‍රදාය තුළ වර්ධිත ව පැවති මෙම පීඩන හුරුපුරුදු පසුකාලීන ව සෙසු ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් බැහැර කරලීමේ හුරු පුරුදු දක්වා පරිවර්තනයට අවශ්‍ය "න්‍යායික පිටුබලය" සැපයූ ආකාරයකි. මෙහි දී සිදු වූයේ වෙනස් ජනවාර්ගික අනන්‍යතා තුළ ශක්තිමත් ජාතික රාජ්‍යයක් ගොඩ නැගෙනු වෙනුවට එකිනෙක ජන වර්ගය විසින් අනෙකා බැහැර කරන විකෘති ජාතික රාජ්‍යයක් නිර්මාණය වීම යි.

ආශ්‍රේය ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

මුද්‍රිත ග්‍රන්ථ - ඉංග්‍රීසි

Brow, James (1978). *Veddas Villages in Anuradhapura*. London: University of Washington Press.

Jaspal, Rusi and Marco Cinnirella (2011). The construction of ethnic identity: insights from identity process theory. *Ethnicities*, September. London: Sage Publications.

Jaspal, Rusi (2009). Language and Social Identity: A Psychological Approach. *Psych-Talk, September.*

Jiggins, Janice. (1979). *Caste and Family in the Politics in the Sinhala 1947-1976*. Colombo: K.V.C De Silva and Sons Colombo Ltd.

Kidd, Warren (2002). *Culture and Identity*. Hampshire: Palgrave.

Knox, Robert. (1958). *An Historical Relation of Ceylon*. Dehiwala: Thisara Prakashakaya Ltd.

Kristiansen, Kristian (2011). 'Constructing Social and Cultural Identities' in Ben Roberts and Mac Vander Linden (Eds), *The Bronze Age, in Investigating Archaeological Cultures*. New York: Springer.

Langman, Lauren (2011). Identity, Hegemony, and Social Reproduction. Paper presented at Social Theory Forum, University of Massachusetts, Boston, April 13-15.

Mendelsohn, Oliver and Marika. (1998). *The Untouchables.* New York: Cambridge University Press.

Ryan, Bryce (1953). *Caste in Modern Ceylon – The Sinhala System in Transition.* New Jersey: Rutgers University Press.

Raghavan, M.D. (1957). *Handsome Beggars - the Rodiyas of Ceylon*. Colombo.

Reddy, Deepa S. (2005).“The Ethnicity of Caste”. *Anthropological Quarterly*. Clear Lake: University of Houston.

Suzana Sawyer, and Edmund Terence Gomez (2008).Transnational Governmentality and Resource Extraction - Indigenous Peoples, Multinational Corporations, Multilateral Institutions and the State. Geneva: United Nations Research Institute for Social Development.

Seligmann, C.G and Branda Z. Seligman (1911). *The Veddas*. Cambridge University Press.

Sudharshan Seneviratne, (1983). The Curse of Kuveni: The Vedda and the Anti-Thesis of Modernization. *Lanka Guardian*, Vol. 6.

Sharma. (1999). *Untouchability and Stratification in Indian Civilization. Dalit in Modern Indigenous*. Edited By S.M Micheal. Delhi: Vister Publications.

Silva, Kalinga Tudor and P.P. Sivapragasam - Paramsothy Thanges. (2009). Casteless or Caste-blind? - Dynamics of Concealed Caste Discrimination, Social Exclusion and Protest in Sri Lanka. International Dalit Solidarity Network, Copenhagen/Indian Institute of Dalit Studies - New Delhi. Chennai : Kumaran Book House.

Sumon, Mahmudul (2005). Locating a 'new' politico-cognitive space in Anthropology: The question of self-identification of the Adivasi people in Bangladesh. *The Jahangirnagar Review Social Science Vol. XXVIII*. Dhaka: Jahangirnagar University.

Weber, Max. (1996). *"Ethnic Group." Theories of Ethnicity*. London: Werner Sollers. Macmillan Press Limited.

Weber, Max. (1995). "India: The Brahman and the caste." From Max Weber:Essays in sociology. Edited by H.H Gerth nad C.Wright Mills. London. Routlege.

Webster, John C.B (1999). "Who is a Dalit" Dalit in Modern India. Edited by S.M Michal. New Delhi: Vistaar Publication.

Weeratunge, Nireka. (2002).Aspect of Ethnicity and Gender among the Rodi of Sri Lanka. Colombo: International Center for Ethnic Studies.

මුද්‍රිත ග්‍රන්ථ - සිංහල

අමරසේකර, දයා. (1996). ශ්‍රී ලංකා සමාජය - සමාජ විද්‍යාත්මක විමසුමක්. වරකපොළ: ආරිය ප්‍රකාශකයෝ.

බණ්ඩාරනායක, සේනක (1979). "ලංකාව ජනාවාසවීම: ජාතික ප්‍රශ්නය සහ ඉතිහාසයේ හා එත්නික් භාවයේ ගැටලු කිහිපයක්." ලංකාවේ ජාතිකත්ව ගැටලුව හා සමාජ විපර්යාසය - 1979 වර්ෂයේ සමාජ විද්‍යාඥයන්ගේ සංගමය විසින් පවත්වන ලද සම්මන්ත්‍රණයකදී ඉදිරිපත් කෙරුණු ලිපි එකතුවක්. කොළඹ. සමාජ විද්‍යාඥයන්ගේ සංගමය.

බෙෂර්ට්, හයින්ස් (1997). බෞද්ධ ඉතිහාසවංශලේඛනයේ ආරම්භය: මහා වංශ සහ දේශපාලන චින්තනය. ප්‍රවාද ජනවාරි - මාර්තු 2007.කොළඹ. සමාජ විද්‍යාඥයන්ගේ සංගමය.

ගලගමගේ, ප්‍රභාත්. (2004). කුල සංකේත ප්‍රාදේශීය පාලන ඒකකයන්ගේ සන්නම් බවට පත්වීම - අප්‍රකාශිත ශාස්ත්‍රපති උපාධි නිබන්ධය. කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය.

අයිවන්, වික්ටර් (2006). අර්බුදයේ අන්දරය. මහරගම. රාවය පබ්ලිෂර්ස් (ගැරන්ටි) ලිමිටඩ්.

අයිවන්, වික්ටර්. (1999). ශ්‍රී ලංකාවේ නූතන කැරලිකරුවාගේ සමාජ පසුබිම. නුගේගොඩ: දූර්ගා ප්‍රකාශකයෝ.

නීති නිඝන්ඩුව - හරිශ්චන්ද්‍ර විජයතුංග සංස්කරණය. (1998). කොළඹ: එස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ඔබේසේකර, ගණනාත් (2007). වැද්දෝ සියල්ල කොයිබට ගියෝද? ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධාගම හා ආදිවාසිකත්වය (පරිවර්තනය: අනෝලි පෙරේරා). ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය සහ සංස්කෘතිය පාඨනය කිරීම: තෝරාගත් නිබන්ධ - පළමු වෙළුම. කොළඹ: සමාජ සංස්කෘතික තීව්‍ර අධ්‍යයනය සඳහා වන කොළඹ ආයතනය.

ඔෂාම්, ඒ.එල්. (1965). අසිරිමත් ඉන්දියාව. කොළඹ. රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශන අංශය.

පීරිස්, රැල්ස්. (2005). සිංහල සමාජ සංවිධානය. බොරලැස්ගමුව: සී/ස විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ.

රණසිංහ, චන්ද්‍ර ශ්‍රී. (2009). ගාඩි ජන වත - රොඩී ජනයා පිළිබඳ සමාජ හා මානව විද්‍යාත්මක විමර්ශනයක්. කොළඹ: සූරිය ප්‍රකාශකයෝ.

රත්නපාල, ඊ. ඇම් (2003). ලංකාවේ වැද්දෝ. වරකපොළ ආරිය ප්‍රකාශකයෝ.

සිල්වා, කාලිංග ටියුඩර්. (2005). කුලය පංතිය හා ලංකාවේ සමාජ ගැටුම්. බොරලැස්ගමුව: සී/ස විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ.

සිල්වා, කාලිංග ටියුඩර් (1997).කුලය පංතිය හා වෙනස්වන ලංකා සමාජය. මහනුවර. ප්‍රජා අධ්‍යයන කේන්ද්‍රය.

සුභාෂිණී, ටී.එම් ධම්මිකා. (2002). රොඩී ජන සමාජය. කැලණියඃ කර්තෘ ප්‍රකාශන

තංගරාජා, යුවරාජ් (2007). ශ්‍රී ලංකාවේ නැගෙනහිර වෙරළබඩ වැද්දන් අතර හානිපත් බව පිළිබඳ ආඛ්‍යාන ජනවාර්ගික අනන්‍යතාව ලෙස (පරිවර්තනයඃ අනෝලි පෙරේරා). ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය සහ සංස්කෘතිය පාඨනය කිරීමඃ තෝරාගත් නිබන්ධ-දෙවන වෙළුම. සමාජ සංස්කෘතික තීව්‍ර අධ්‍යයනය සඳහා වන කොළඹ ආයතනය.

වැවගෙදර, බණ්ඩාර. (1997). මගේ නමට බැදපත් රත්න දා ගොබා. ඃ කොළඹ එස්.ගොඩගේ සහෝදරයෝ.

විජේසේකර, නන්දදේව. (1955). ලංකා ජනතාව. කොළඹ. සීමාසහිත ඇම්.ඩී ගුණසේන සහ සමාගම.

Electronic References

Boyle, Richard. (no date). Ratnavalli's Children - Myth and Mystery of the Rodi. Human Rights Watch.
Available online at http://www.hrw.org (Human Rights Watch)

Caste Discrimination: Global Concern: A report by Human Rights Watch for United Nations World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia, and Related Intolerance. Durban, South Africa : 2001.
Available online at http://www.hrw.org (Human Rights Watch)

Human Rights Watch. The Caste System and the Rodiya community in Sri Lanka.
Available online at http://www.hrw.org (Human Rights Watch)

Kalkman, Bonnie (2003). *Personal meaning among Indo-canadians and South Asians*. Unpublished PhD dissertation. Trinity Western University.
Available online at http://www2.twu.ca/cpsy/assets/studenttheses/kalkmanbonnie.pdf

Paynter, Jonea de Jeanne Josephine (2008). *Phenomenal Young Women: Positive Identity Development in Female Bermudian Adolescents*. Unpublished M.A dissertation. Trinity Western University.
Available online at http://www2.twu.ca/cpsy/assets/studenttheses/paynterjonea.pdf

Silva, Premakumara De (2010). (Re)production of Nationalism and Cultural Politics in the age of Globalization: Popular Buddhism in Sri Lanka. *Electronic Journal of Sociology and Anthropology*.
Available online at www.ejsa.info

Sumon, Mahmudul (2006). Representing Anthropology and the question of identity of the adivasi communities in Bangladesh. *The paper presented in a seminar titled 'State, Violence and Rights: Perspectives from the Social Science', held in Jahangirnagar University on 22 & 24 April*.
Available online at http://juniv.academia.edu/MahmudulSumon/Papers/
www.vaddas.org
Access date :- 12.08.2011

Wickramaratne, Ramani D. Birth and progress of Shramadana Movement in Sri Lanka-A tribute to late D.A. Abeysekera on his 33rd death anniversary.
Available online at www.nations.lk (The Nations-Internet Edition)

වෙනත් මූලාශ්‍රය

දඹාන ආදිවාසී ජන උරුම කේන්ද්‍රයේ පවතින ආදිවාසීන් පිළිබඳ ලිඛිත හා දෘශ්‍ය ඉදිරිපත් කිරීම්.